

DECIZIE

08 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Galina Stratulat
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către Stavila Vitalie,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Ludmilei Caraman
împotriva lui Stavila Vitalie cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului
minor,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2016, prin care
apelul declarat de către Stavila Vitalie a fost restituit ca fiind depus peste termenul
legal,

constată:

La 13 iulie 2015, Caraman Ludmila a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Stavila Vitalie cu privire la întreținerea copilului minor.

În motivarea acțiunii a indicat că prin hotărârea Judecătoriei Centru mun.
Chișinău din 06 noiembrie 2007, din contul pîrîtului Stavila Vitalie a fost încasat în
beneficiul său pensia pentru întreținerea fiului minor Maxim, născut la 03 august 1998
în mărime de 1/4 din toate veniturile, începînd cu 06 noiembrie 2007 pîna la atingerea
majoratului de către copil.

Afirmă că pe parcursul anilor 2007-2014 Stavila Vitalie se eschiva de la plata
pensiei de întreținere a copilului minor, prezentînd executorilor judecătorești
certificate fictive de la locuri de munca inexistente, motiv din care titlul executoriu se
transfera de la un executor la altul.

Susține că la moment titlul executoriu se afla în procedura executorului
judecătorec Copacinschi Aliona, oficiul cărei este amplasat în or. Glodeni, dat fiind
faptul ca pîrîtul a prezentat un certificat, precum că el activează la ÎI „Liusea
Munteanu” în calitate de șofer din 01 decembrie 2014 pîna la 01 decembrie 2015 și
salariul lui constituie 1500 lei.

Însă, de fapt, pîrîtul lucrează taximetrist, iar reieșind din salariul ultimului dînsa
primește pensia de întreținere în mărime de 325 lei pentru copil, pe cînd conform
certificatului Biroului National de Statistica al RM salariul minim pentru muncitorii
din ramura de transport pe țara este stabilită de 4130 lei 60 bani.

Menționează că datoria pîrîtului pentru pensia de întreținere pîna în luna martie
2015 constituie 52234 lei 62 bani.

Remarcă că este în imposibilitate de una singură să întrețină copilul și din motivul că la moment a rămas fără un loc de muncă, fapt ce în plus atestă situația ei materială precară

Relatează că deoarece pîrîtul activează în calitate de taximetrist și veniturile suplimentare ale acestuia sunt imposibil de urmărit, consideră că pîrîtul urmează a fi obligat la plata pensiei pentru întreținerea copilului minor în sumă bănească fixă.

Solicită încasarea din contul lui Stavila Vitalie în beneficiul său a pensiei de întreținere a copilului minor Stavila Maxim, născut la 03 august 1998 în sumă bănească fixă în mărime de 1500 lei, începînd cu data depunerii cererii de chemare în judecată și pînă la atingerea majoratului de către copil.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 29 octombrie 2015, acțiunea a fost admisă parțial și încasat din contul lui Stavila Vitalie în beneficiul Ludmilei Caraman pensia pentru întreținerea fiului minor Stavila Maxim, născut la 03 iulie 1998, în sumă fixă în mărime de 970 lei lunar, începînd cu data de 13 iulie 2015 și pînă la atingerea majoratului de către copil. Totodată, s-a încasat din contului lui Stavila Vitalie în beneficiul statului, taxa de stat în mărime de 349,20 lei.

La 10 decembrie 2015, Stavila Vitalie a depus apel nemotivat împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea acestuia, casarea hotărîrii contestate cu emiterea unei noi hotărîri cu privire la respingerea acțiunii integral.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2016, a fost restituit apelul declarat de către Stavila Vitalie ca fiind depus peste termenul legal.

La 24 martie 2016, Stavila Vitalie a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitînd repunerea recursului în termen și admiterii acestuia, casarea încheierii instanței de apel și hotărîrii primei instanțe cu remiterea pricinii la rejudecare în prima instanță.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea instanței de apel, considerînd-o neîntemeiată și emisă cu încălcarea dreptului procedural.

Apreciază drept neîntemeiată reținerea instanței de apel, precum că dînsul, fiind citat legal despre locul, data și ora examinării pricinii în ordine de apel, nu s-a prezentat în ședința judiciară, solicitînd amînarea ședinței de judecată.

Consideră că constatarea instanței de apel în acest sens este confuză, deoarece citația cu privire la ședința de judecată din 18 februarie 2016 a primit-o în aceeași zi la ora 15.00, care a semnat-o soția sa, din motivul că dînsul se afla la muncă, pe cînd în conformitate cu art. 102 alin. (4) CPC, citația se înmînează părții cu cel puțin 3 zile înainte de data judecării.

Afirmă că la 18 februarie 2016 instanța de apel nu dispunea de avizul poștal și nu-i era cunoscută data recepționării de către el a citației.

Din considerentele enunțate, susține că a fost pus în imposibilitatea de a solicita repunerea în termen, ceea ce nu a dus la o judecare echitabilă a pricinii.

Astfel, insistă că termenele de citare și de depunere a cererii de apel sînt omise nu din vina sa, însă instanța de apel nu a reținut aceste momente, nu a aplicat legea care urma să fie aplicată în cazul dat și nu a dat o hotărîre adecvată pentru soluționarea nepărtimitoare, argumentată și legală.

La fel, invocă că copia încheierii Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2016 i-a fost expediată la 04 martie 2016 și recepționată la data de 16 martie 2016 cu întîrziere de 10 zile după cum este stabilit la art. 272 CPC.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

După cum rezultă din actele cauzei copia încheierii instanței de apel din 18 februarie 2016, a fost expediată părților, inclusiv recurentului Stavila Vitalie la 01 martie 2016, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire (f.d. 70) însă date care ar confirma și recepționarea acestora de către destinatari la materialele cauzei lipsesc.

Totodată, recurentul insistă că a luat cunoștință cu încheierea contestată prin intermediul oficiului poștal la 16 martie 2016, fapt confirmat prin plicul poștal anexat la cererea de recurs (f.d. 87), iar alte probe care ar indica contrariu la materialele cauzei nu se re regăsesc.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 24 martie 2016 în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea încheierii instanței de apel și restituirea pricinii spre rejudecare din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, instanța de recurs după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

În speță se constată că prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2016 a fost restituită lui Stavila Vitalie cererea de apel ca fiind depusă în afara termenului legal.

Instanța de recurs conchide, însă, că încheierea instanței de apel este una greșită și emisă cu interpretarea eronată a normelor de drept procedural, respectiv nu poate fi menținută.

Astfel, în conformitate cu art. 376 alin.(1) CPC, dispozițiile de procedură privind judecarea pricinilor civile în primă instanță se aplică și în instanța de apel în măsura în care nu sînt contrare dispozițiilor prezentului capitol.

Conform art. 193 alin.(1) CPC, judecarea pricinilor civile are loc în ședință de judecată cu înștiințarea obligatorie a participanților la proces despre locul, data și ora ședinței.

Iar potrivit art. 102 alin. (1) CPC, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură.

Alin. (3) al aceluiași articol indică că, citațiile și înștiințările se înmînează participanților la proces, martorilor, experților, specialiștilor, interpreților astfel încît aceștia să se poată pregăti de proces și să se prezinte la timp în fața instanței.

Conform art. 102 alin. (4) al CPC, citația se înmînează părții cu cel puțin 3 zile înainte de data judecării. În pricinile urgente, acest termen poate fi mai scurt, la discreția instanței.

Conform art. 105 alin. (1) al CPC, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmînează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

Alin. (5) al aceluiași articol indică că, citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmînează personal contra semnătură pe cotor. Citația sau înștiințarea adresată

unei organizații se înmânează persoanei cu funcție de răspundere respective contra semnătură pe cotor sau, în cazul absenței acesteia, se înmânează în același mod unui alt angajat, considerându-se recepționată de organizație.

Din sensul normelor enunțate este de înțeles că, persoana se va considera legal citată numai în cazul în care există confirmarea transmiterii și primirii citației sau înștiințării.

La caz, prezintă relevanță și prevederile art. 9 alin.(1) CPC, care indică că instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sunt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Iar în sensul art. 26 alin. (3) CPC, instanța care judecă pricina își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii.

În consecință, în speță se constată că instanța de apel nu și-a îndeplinit obligația de a-l înștiința apelantul Stavila Vitalie din timp despre data, locul și ora ședinței de judecată, or citația din 08 februarie 2016 prin care Stavila Vitalie a fost informat despre ora și locul desfășurării ședinței de judecată din 18 februarie 2016 în instanța de apel, a fost înmînată la adresa indicată de ultimul cu întârziere și anume la data de 18 februarie 2016, fapt ce se confirmă prin plicul poștal anexat la cererea de recurs (f.d. 85-86), astfel încît apelantul a fost în imposibilitate să se pregătească de proces și să se prezinte la timp în fața instanței care l-o citat.

Față de cele precizate în capitolul anterior este absolut evident că și încheierea recurată din 18 februarie 2016 a fost emisă în lipsa apelantului și în lipsa probelor care ar confirma efectuarea procedurii citării legale a acestuia, aspect ce indică și asupra netemeinicii menționii instanței de apel cu referire la faptul că apelantul Stavila Vitalie în ședința instanței de apel nu s-a prezentat, deși a fost citat legal despre locul, data și ora examinării pricinii civile în ordine de apel, solicitând amînarea ședinței de judecată.

Cu atît mai mult că cererea de amînare a ședinței de judecată la care face referire instanța de apel vizează solicitarea apelantului de amînare a ședinței de judecată din 04 februarie 2016 și nicidecum a celei din 18 februarie 2016.

Aici este de reținut că art. 379 alin. (1) CPC, acordă dreptul instanței de apel de a judeca apelul în lipsa apelantului sau intimatului, a reprezentanților acestora, precum și a unui alt participant la proces, doar în cazul în care aceștia sunt citați legal despre locul, data și ora ședinței.

Sub acest aspect și reieșind din constatările enunțate, instanța de recurs reiterează că examinarea chestiunii cu privire la restituirea cererii de apel fără înștiințarea legală a participanților la proces constituie o încălcare certă a procedurii examinării apelului și poate condiționa îngrădirea nejustificată a dreptului subiecților la un proces echitabil.

În circumstanțele enunțate și ținând cont de faptul că emiterea încheierii din 18 februarie 2016, prin care a fost restituită cererea de apel a lui Stavila Vitalie, a fost efectuată în lipsa apelantului, care nu a fost legal citat, fiind prezente la caz încălcări de procedură ce afectează însăși substanța dreptului părților la un proces echitabil, încheierea recurată urmează a fi casată, or menținerea acesteia, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a dreptului lui Stavila Vitalie de a dispune de drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția

pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Se impune subliniat la acest capitol și faptul că necomunicarea în modul corespunzător de către instanțele de judecată a actelor de procedură către participanții la proces ar putea înfrânge principiul echității procedurii civile și îngredi în mod inacceptabil dreptul subiecților la un proces echitabil.

Colegiul reiterează că, dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hot. Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982). Or, cum drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (CEDO, hot. Airey vs. Irlanda din 09.10.1979).

Astfel, art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale stipulează că orice persoană are dreptul la judecarea pricinii „în mod echitabil”, ceea ce implică, inclusiv, o procedură contradictorie și egalitatea armelor. Respectarea principiului egalității armelor presupune că fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație net dezavantajată în raport cu adversarul său, astfel încât între părți să se mențină un echilibru corect. Dreptul la o procedură contradictorie implică dreptul unei părți în procesul civil de a lua cunoștință de observațiile sau explicațiile date de cealaltă parte, precum și de a le discuta.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a stabilit în mod cert încălcarea normelor de drept procedural de către instanța de apel în cadrul restituirii apelului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Stavila Vitalie, a casa încheierea Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2016 și a restitui pricina la rejudecare în instanța de apel la etapa de primire a cererii de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. b), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de către Stavila Vitalie.

Se casează integral încheierea Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Ludmillei Caraman împotriva lui Stavila Vitalie cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău la etapa de primire a cererii de apel.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari